

Memo van de gedeputeerde

H.J. Grashoff

Gedeputeerde Natuur, Water en Milieu

Onderwerp

Zienswijze op Notitie Reikwijdte en Detailniveau reactivering luchthaven de Peel

Geachte Statenleden,

Via deze memo wil ik u graag informeren over de zienswijze die het college van Gedeputeerde Staten op 10 september jl. heeft ingediend bij het ministerie van Defensie. De zienswijze betreft de concept-Notitie Reikwijdte en Detailniveau voor de voorgenomen reactivering van militaire luchthaven de Peel. De zienswijze vindt u in de bijlage.

Met vriendelijke groet,

H.J. Grashoff

Datum

18 september 2019

Documentnummer

4579340

Aan

Provinciale Staten van
Noord-Brabant

Kopie aan

Van

H.J. Grashoff

Telefoon

073-6812654

Email

hgrashoff@brabant.nl

Bijlage(n)

1

Ministerie van Defensie
Directie Integraal Beleid
Zienswijze De Peel
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 680 76 80
www.brabant.nl
IBAN NL86INGB0674560043

Bereikbaarheid
openbaar vervoer en fiets:
www.brabant.nl/route

Onderwerp

Zienswijze op NRD Militaire luchthaven De Peel

Geachte Minister,

Op 8 juli 2019 ontvingen wij uw brief waarmee U het voornemen aankondigt om een Luchthavenbesluit te nemen om Vliegbasis De Peel weer in gebruik te nemen.

U stelt ons in de gelegenheid advies uit te brengen over de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) voor het opstellen van een Milieueffectrapport (MER).

Wij hebben kennisgenomen van de mededeling in de concept NRD dat met de betrokken provincies bestuurlijk overleg gevoerd zal worden. Wij zien een uitnodiging hiervoor tegemoet.

Inleiding

Het voeren van een m.e.r.-procedure waarborgt dat het milieubelang goed wordt meegenomen in de besluitvorming. Om die reden maken wij graag gebruik van de gelegenheid om u een aantal suggesties en aanbevelingen mee te geven omtrent de inhoud en het afwegingskader van het op te stellen MER. De concept-NRD geeft al duidelijk richting aan een adequaat m.e.r.-traject. Wij hechten waarde aan een zorgvuldige en heldere burgerparticipatie.

Voorgenomen activiteit

De concept NRD gaat nog gefragmenteerd in op nut en noodzaak van het voornemen. Uit passages in de hoofdstukken 1, 2 en 4 van de concept NRD is de doelstelling van de voorgenomen activiteit te herleiden. Voor de inhoud en beoordeling van het MER is het goed om de beoogde doelen en daarvoor te treffen maatregelen en fasering helder te formuleren, bij voorkeur uitgesplitst naar de relevante onderdelen:

Datum

10 september 2019

Ons kenmerk

C2250090/4571012

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

J.H.A.M. (Jos) van der Wijst

Telefoon

(073) 680 87 63

Email

jvdwijst@brabant.nl

Bijlage(n)

- militair luchtverkeer;
- burgermedegebruik;
- grondgebonden activiteiten;
- tijdelijke situatie in aanloop naar invulling voorgenomen activiteit.

Datum

10 september 2019

Ons kenmerk

C2250090/4571012

In dit verband merken wij op dat de NRD meerdere definities cq. om-/beschrijvingen hanteert voor het burgermedegebruik. In het MER dient dit gebruik helder te worden beschreven, inclusief het aantal vliegbewegingen dat daarmee verbonden is. Ook is onduidelijk wat u bedoelt met "de tijdelijke situatie in aanloop naar invulling van de voorgenomen activiteit". Uit de notitie blijkt evenmin wat het startmoment van deze tijdelijke situatie is en hoe daar in het MER mee wordt omgegaan.

Referentiesituatie

Vast uitgangspunt is dat voor een plan-MER als referentie uitgegaan dient te worden van de huidige situatie, inclusief autonome ontwikkeling op basis van vastgesteld beleid. Met het hanteren van meerdere referentiesituaties, zoals u voorstelt, wordt naar ons idee onnodig onduidelijkheid gecreëerd. Immers, de vliegbasis is al sinds 2012 gedeactiveerd. Om optredende effecten ten gevolge van het initiatief goed in beeld te kunnen brengen is een gedegen beschrijving van de referentiesituatie noodzakelijk. De feitelijke referentiesituatie is naar ons idee de situatie waarin geen sprake is van militair luchtverkeer.

Het lijkt ons raadzaam na te gaan welke autonome ontwikkelingen vastliggen vanuit voorgenomen provinciaal en gemeentelijk beleid (te denken valt aan transitie van de landbouw, energietransitie en mogelijk voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen). Ook qua natuur dient uitgegaan te worden van de huidige natuurwaarden en mogelijk daarin opgenomen autonome trends. Vanuit de Wet Natuurbescherming zullen initiatieven door de provincie worden getoetst op basis van aanwezige gevoelige biotopen en soorten.

Alternatieven

In de NRD is vermeld dat in het MER slechts 2 alternatieven in beschouwing genomen zullen worden. Niet duidelijk is of hiertoe al een trechteringsproces is doorlopen en welke motiveringen vanwege scoping/inkadering tot de keuzes voor de alternatieven heeft geleid.

Wij achten het van wezenlijk belang dat bij het in beschouwing nemen van in het MER te gaan onderzoeken (inrichtings)alternatieven de volgende aspecten nadrukkelijk betrokken dienen te worden:

- de regio Zuidoost Brabant ondervindt vanwege diverse sectoren al een zware milieubelasting;

- het beoogde aantal vliegbewegingen, de aanvlieg- en dalingsroutes en de mate van inzet van helikopters.
- De mate waarin medegebruik van burgerluchtvaart betrokken wordt bij de alternatiefontwikkeling. Een alternatief meenemen zonder burgerluchtvaart achten wij wenselijk.
- de samenhang met vliegbewegingen, aanvlieg- en dalingsroutes van de nabijgelegen vliegvelden Volkel en Eindhoven;
- in welke mate er voor mogelijk toekomstige ontwikkelingen vanwege eventuele reactivering van De Peel belemmeringen opgeworpen worden (te denken valt aan realisatie van regionale (woning)bouwprojecten, windmolenparken, etc.) dan wel kansen benut kunnen worden.

Datum

10 september 2019

Ons kenmerk

C2250090/4571012

Voorts constateren wij dat voor de hand liggende alternatieven met betrekking tot aanvliegroutes, aanvlieghoogten, of een alternatief waarbij de bestaande 35-40 Ke-geluidcontouren als randvoorwaarde worden gesteld, ontbreken.

In de NRD is tevens aangegeven dat er een keuze moet worden gemaakt tussen tijdelijke dan wel semipermanente infrastructuur. Wat de milieueffecten van de te maken keuze zijn zou in de vorm van in het MER uit te werken alternatieven/varianten ook inzichtelijk gemaakt dienen te worden.

Uit de NRD ontstaat de indruk dat het VKA niet mede zal worden ingegeven door effecten op de natuur maar dat het VKA slechts wordt getoetst op de effecten op de natuur. Wij zijn van oordeel dat effecten op de natuur prima mee kunnen wegen in de bepaling welke inrichting het voorkeursalternatief zal worden. Wij bevelen daarom aan alle effecten op natuur in beeld te brengen, zowel ten gevolge van de niet grondgebonden als de grondgebonden activiteiten. Het onderzoek dient zowel de gevolgen voor Natura 2000-gebieden (op Brabants grondgebied oa. Deurnesche Peel, Mariapeel) alsook de effecten op het Brabantse (NNB) als Limburgse (NNL) natuurnetwerk en op beschermde soorten te beschouwen.

Op basis van een aantal mogelijke scenario's kan in het MER mogelijk al iets worden gezegd over een te hanteren referentie voor stikstof. De effecten van de stikstofdepositie dienen te worden gezien met in achtneming van de recente uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 29 mei 2019.

Wij merken op dat het voornemen ook betrekking heeft op grondgebonden activiteiten en wij bevelen daarom aan dat in het MER ook daarvoor alternatieven in beschouwing worden genomen.

In de NRD wordt niet ingegaan op te treffen mitigerende en/of compenserende maatregelen. Dit lijkt ons een logisch onderdeel van het MER en de besluitvorming. Te denken valt aan geluidsvoorzieningen, landschappelijke inpassing, natuurcompensatie.

Ook op het gebied van stikstofuitstoot zou dit een punt van aandacht kunnen zijn in het licht van de PAS-uitspraak van de Afdeling Bestuurs-rechtspraak van de Raad van State van 29 mei 2019.

Datum

10 september 2019

Ons kenmerk

C2250090/4571012

Toetsingskader

Geluid

De geluidaanpak zoals verwoord in de NRD kunnen wij onderschrijven maar we missen in het voornemen de planologische vertaling daarvan. De vigerende 35-40 Ke contouren dateren uit 1978! Wij hebben sterke twijfels of de uitgangspunten die aan de berekening daarvan ten grondslag hebben gelegen nog wel representatief zijn voor de stand der techniek anno 2019. Wij bevelen daarom aan om deze contouren te her berekenen en de gevolgen daarvan in het MER in beschouwing te nemen. Wij adviseren om de Lden-eenheid te gebruiken als maatstaf voor geluidshinder, in plaats van de oorspronkelijke (oudere) Ke-eenheid.

In hoofdstuk 5 is aangegeven dat, voor zover dat mogelijk is, de 40, 48, 56 en 70 dB(A) contour van het gezamenlijke militaire en burgerluchtverkeer gepresenteerd zal worden. Deze aanpak onderschrijven wij. Echter voor het inzichtelijk maken van de integrale gevolgen als gevolg van het aspect geluid is het logisch dat in het MER ook het cumulatieve geluid effect ten gevolge van zowel het gezamenlijke militaire en burgerluchtverkeer als alle grondgebonden activiteiten inzichtelijk wordt gepresenteerd. Deze stap missen wij in de NRD en dient naar ons oordeel onderdeel van het MER te zijn.

Daarnaast vinden wij het wenselijk dat ingegaan wordt op de relatie met het door de provincie Noord-Brabant aangewezen Stillegebied "Stippelberg".

Externe veiligheid

Het MER dient niet alleen in te gaan op de oppervlakte en de bebouwingen binnen een PR-contour maar ook op (eventuele) ruimtelijke (bouw)beperkingen ten gevolge van de PR-contour(en).

Natuur

In het concept NRD ontbreekt voor zowel de Natura 2000-gebieden als de NNB en de NNL-gebieden aandacht voor het aspect verstoring. Voor het Brabants grondgebied dient dit via geluidberekeningen inzichtelijk te worden gemaakt (zie de Provinciale Verordening Ruimte). Voor de berekening van natuurcompensatie is voor bossen de 42 dB(A) contour en voor open gebieden de 47dB(A) contour relevant (of als een gemiddelde de 45 dB(A) contour). Het MER dient deze contouren zowel voor de referentiesituatie, de voorgenomen activiteit en de alternatieven op een kaart te presenteren. Dit voor zowel de niet grondgebonden als de grondgebonden activiteiten.

Het MER dient in te gaan op conclusies inzake eventuele noodzaak tot het aan moeten vragen van een ontheffing soortbescherming (Wet Natuurbescherming) en/of de noodzaak van een herplantplicht (natuurcompensatie).

Datum

10 september 2019

Ons kenmerk

C2250090/4571012

Als dit voornemen doorgang zal vinden zal er sprake zijn van toename van stikstof-depositie. Per alternatief dient dan ook de daarop van toepassing zijnde N-depositie te worden gekwantificeerd en de (eventueel) noodzakelijke mitigerende maatregelen te worden beschreven en gemotiveerd.

Aanvlieg- en baanverlichting

Wij bevelen aan de voor de vliegbewegingen noodzakelijk te operationaliseren verlichting te beschouwen in relatie tot de aanwezige fauna.

Energie, klimaat, duurzaamheid

Wij bevelen aan om in het MER aandacht te besteden aan de kansen voor energieopwekking, bijvoorbeeld door de aanleg van een zonnepark. Er dient goed ingegaan te worden op mitigerende maatregelen zoals duurzaam bouwen, isolatie, klimaatneutraliteit en CO₂ compensatie (bijvoorbeeld via bosaanplant). In dat kader dient ook duidelijk te worden gemaakt, hoe met milieucriteria als NO_x, ed. wordt omgegaan.

Leefbaarheid, gezondheid

Wij hechten veel waarde aan het aspect gezondheid. In dat kader pleiten wij voor een kwantitatieve benadering in het MER van een milieugezondheidsrisico-methode (MGR). Zo kan de cumulatie van luchtverontreinigende stoffen en de invloed van geluid op de mens cumulatief in beeld worden gebracht.

Secundaire effecten

Wij achten het raadzaam om ook de secundaire milieuaspecten, zoals toe- of afname van het wegverkeer (bijvoorbeeld woon-werkverkeer) en de bereikbaarheid van de luchthaven op termijn door autonome verkeerstoename, goed te onderzoeken. Dit niet alleen vanwege de daarmee gepaard gaande emissies van NO_x, maar ook mede vanuit het verlies van rust en ruimte in het landelijke gebied en aantasting van ecologische en landschappelijke kwaliteiten.

Aanlegfase

In de NRD is geen aandacht besteed aan de beschrijving van de milieueffecten ten tijde van aanlegfase.

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot de heer drs. J.H.A.M. van der Wijst, coördinator Milieueffectrapportage bij het cluster Natuur, Water en Milieu, tel. 073-6808763.

Datum

10 september 2019

Ons kenmerk

C2250090/4571012

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

PCW

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. M.J.A. van Bijnen MBA